

Назва проекту: Дерегуляція на місцевому та регіональному рівнях

Програмна мета: створення та поширення незалежної, сталої регуляторної та антикорупційної експертизи на місцевому і регіональному рівнях шляхом:

1. покращення регуляторного середовища регіону через надання практичної допомоги органам влади та місцевого самоврядування у реалізації регуляторних функцій;
2. підвищення рівня компетентності осіб, що працюють у сфері регуляторної політики, шляхом підготовки та поширення аналітики та проведення тематичних тренінгових заходів;
3. аналізу проектів та вже існуючих місцевих регуляторних актів, включно з розрахунками М-тесту;
4. розробки, на основі кращого існуючого досвіду, регуляцій з питань, які є пріоритетними для підприємців та громад;
5. моніторингу регуляторного середовища і відстеження результативності діючих місцевих рішень.

Проблематика:

В рамках проведення реформи децентралізації в Україні органам місцевого самоврядування були надані нові повноваження у сфері регулювання господарської діяльності. Внаслідок цього, згідно з аналітичним звітом Державної регуляторної служби України за 2017 рік, ними приймається лєвова частка регуляторних актів, які мають суттєвий регуляторний вплив. Щодо кожного проекту регуляторного акта, розробником якого є орган місцевого самоврядування, проводяться регуляторні процедури (планування, підготовка аналізу регуляторного впливу, розгляд та прийняття, базове відстеження результативності тощо), передбачені Законом. Водночас, враховуючи закріплений Конституцією України та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» особливий статус органів місцевого самоврядування, їх регуляторна діяльність є майже неконтрольованою, у тому числі і через відсутність відповідних повноважень уповноваженого органу щодо здійснення державної регуляторної політики.

І тоді як на центральному рівні відбувається підготовка фахівців, підвищується рівень кваліфікації працівників органів самоврядування, шляхом навчань, тренінгів, семінарів – органи влади на місцях та органи місцевого самоврядування відчувають брак у якісній, професійній інформації, навчанні та консультуванні. Про це свідчить низький відсоток дотримання органами місцевого самоврядування вимог законодавства про державну регуляторну

політику, вказане у звіті ДРС. У 2017 році від органів місцевого самоврядування надійшов 1861 проект регуляторного акта для отримання пропозицій щодо їх удосконалення відповідно до принципів державної регуляторної політики. З 24 обласних рад до ДРС надійшли проекти регуляторних актів лише від 11 рад (46% від загальної кількості), з 514 районних рад - лише 34 (лише 7%). При цьому, жодна райрада Вінницької, Житомирської, Одеської, Херсонської, Хмельницької областей не подавали у 2017 році до ДРС проекти регуляторних актів. Поряд з цим, слід відзначити більш високий рівень регуляторної активності міських рад. Зокрема, у 2017 році до ДРС надійшли проекти 148 міських рад з 414, тобто від кожної третьої.

Загалом, згідно зі звітом, низька виконавча дисципліна органів місцевого самоврядування у сфері державної регуляторної політики пов'язана із наявністю наступних чинників:

1) недосконалість кадрового забезпечення (як правило, посадові особи органів місцевого самоврядування не мають фахової підготовки або підвищення кваліфікації з питань реалізації державної регуляторної політики);

2) відсутність системного підходу до забезпечення здійснення державної регуляторної політики, зокрема, в частині:

- інституційно-організаційного забезпечення здійснення державної регуляторної політики (як правило, безпосередньо порядок здійснення органами місцевого самоврядування державної регуляторної політики не регламентовано);

- систематизації регуляторних актів (відсутність будь-яких дій чи заходів щодо накопичення, систематизації, зберігання та оприлюднення всієї інформації (баз даних, реєстрів) про проекти та діючі регуляторні акти, яка необхідна для ефективної реалізації органами місцевого самоврядування регуляторних функцій);

- відсутність об'єднань підприємців, наукових установ та профільних громадських організацій в селах, селищах та малих містах;

- однозначного та чіткого визначення порядку розроблення та прийняття регуляторних актів органами місцевого самоврядування.

Опосередкованою метою проекту є підвищення довіри до роботи органів місцевого самоврядування шляхом здійснення ефективної комунікації між владою та бізнесом.

Інструментарій:

Теми регуляторної та антикорупційної політики для проекту були обрані не випадково, а через їхню важливість для розвитку та високий інтерес суспільства. Впровадження регуляторної політики здатне створити найсприятливіші умови для розвитку підприємництва та суттєво підвищити інвестиційний клімат, тож враховуючи вагомість наслідків реалізації якісної регуляторної політики на місцях виникає необхідність приділяти цьому питанню значну увагу та ресурс.

Виконання завдань проекту буде забезпечене за допомогою наступного інструментарію:

- Визначення проблематики через проведення досліджень та круглих столів з усіма зацікавленими сторонами.
- Дизайн нових регулювань чи політики органів місцевого самоврядування у визначеній сфері з використанням аналізу регуляторного впливу, передбаченого Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308 “Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта”. Такий дизайн описується зрозумілою мовою у формі аналізу політики (policy paper) та широко обговорюється з громадськістю через круглі столи та слухання. Проводяться консультації з органами місцевого самоврядування для забезпечення реалізації такого дизайну. Кінцевий дизайн супроводжується АРВ та юридичними рекомендаціями щодо його перекладу у нормативно правові акти.
- Проведення регуляторної та антикорупційної експертизи проектів рішень – регуляторних актів, аналіз на відповідність засадам державної регуляторної політики. Результати експертизи викладаються у формі експертного висновку.
- Підготовка нормативно-правових актів для впровадження погодженого дизайну, їх обговорення з органами місцевого самоврядування та громадськістю, сприяння побудові коаліцій для їх прийняття. У разі потреби - підготовка пакетів нормативно-правових актів для внесення змін до актів законодавства вищих рівнів, передача їх партнерам на національному рівні та до КМУ, ДРС.
- Відслідковування ефективності запропонованих рішень як за критерієм впровадження, так і за критерієм досягнутих результатів. Перегляд та модифікація запропонованих рішень за необхідності.
- Перегляд пропонувананих чи діючих регулювань, проведення аналізу АРВ, підготовка рекомендацій щодо їх перегляду чи відміни, обговорення цих рекомендацій з органами місцевого самоврядування та громадськістю.

Терміни реалізації: 2018-2023 рр.

Очікувані результати:

Прийняття місцевими радами та виконками раціональніших та ефективніших рішень, мінімізація можливих втрат політичного капіталу. Спрощене ведення бізнесу, зменшення бюрократичного навантаження, прозорість та обґрунтованість процесів та зменшення витрат для суб’єктів господарювання. Прозоріша, стійкіша до корупційних викликів та ефективніша система місцевого

самоврядування для представників громад. Підвищення рівня обізнаності та компетентності у визначеній сфері, як і широкого кола осіб.

Поточний стан проекту:

На даному етапі командою Львівського регуляторного хабу розроблено типові пакети документів (аналіз політики, аналітичну записку, візуальну інформацію) щодо проблем та пропозицій з їх вирішення в таких сферах, як паркування, літні майданчики закладів громадського харчування, зонування та інвентаризації земель об'єднаних територіальних громад. Також, Хабом був розроблений “Порядок підготовки проектів регуляторних актів та їх винесення на розгляд місцевих рад”, положення якого були взяті за основу депутатами Львівської міської ради та Львівської обласної ради при прийнятті аналогічних нормативно-правових актів. В грудні 2017 року відбулося відкрите звернення громадських об'єднань та Державної регуляторної служби України до Президента та Уряду щодо необхідності організації перегляду місцевих регуляторних актів, який пропонується проводити із застосуванням “Методичних рекомендацій щодо перегляду актів органів місцевого самоврядування”, розроблених в рамках Львівського регуляторного хабу.

Всі вищевказані документи є модельними та можуть бути поширеними і адаптованими у інших регіонах та містах України.

Для довідки:

Львівський регуляторний хаб – це аналітично-адвокаційний центр при Школі управління Українського Католицького Університету.

Ми позиціонуємо себе як майданчик для комунікації між владою, бізнесом та громадськістю для створення, обговорення та впровадження збалансованих та ефективних регулювань для подолання бар'єрів, які стримують розвиток малого та середнього бізнесу, знижують інвестиційну привабливість регіону та держави, породжують корупційні ризики.

Хаб був створений у 2016 році, як пілотна ініціатива за підтримки Програми USAID ЛЕВ ‘Лідерство в економічному врядуванні’, Агенства США з міжнародного розвитку, Львівської обласної державної адміністрації, Комітету підприємців Львівщини (КПЛ) та за участі експерта Світового банку в рамках проекту «Відновлення та зростання фінансового та підприємницького сектору України», що реалізується Шведським агентством з міжнародної співпраці та розвитку (SIDA).

Хаб є відкритим для співпраці з зацікавленими громадськими організаціями та науково-освітніми інституціями.